

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, M. DCC. XIX.

Casus II. Argumentum. An necessarius sit concursus in Provisionibus
Parochialium de Jurepatronatus Ecclesiastico, qua[n]do per
consuetudinem ferè immemorabilem, illæ fuerint provideri ansque
concursu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72172)

- Ordinario per tres sententias conformes, rum quia etiam si probaret se esse magis qualificatum in literatura, gradu, nobilitate, ætate, non proindè convinceret iudicium, seu præelectionem Episcopi de irrationabilitate, quia illud interponi potuit ab Episcopo ob alias qualitates existentes in Prælecto, quæ non existunt in Postposito, eo quia e. g. prælectus sit vitæ magis exemplaris, prudentior, magis gratus, & proficiuus Parochianis. *Fagnan. in dicto cap. Eam te de ætat. & qualit. n. 32. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. disc. 211. n. 1. Pignattell. consult. 118. nu. 4. & seqq. tom. 1. Card. de Luc. de benef. disc. 69. n. 14. & in annot. ad Concil. disc. 32. n. 20. Monacell. Formul. legal. 2. tit. 15. n. 22. p. 2.*
- 42 Et hic nota, quod examen per concursum non solum requiritur in beneficiis Parochialibus; verum etiam in beneficiis non Parochialibus, quando ex lege foundationis, aut ex alia dispositione huiusmodi beneficia simplicia conferenda sint per concursum adinstar Parochialium, etiam si vacent in mensibus reservatis, si lex foundationis sit Beneplacito Apostolico munita, ut resolutum fuit à S. Rota in *Derthusen. Beneficii 22. Junii 1705. per tot. coram. R.P.D. Omanna.*

ARGUMENTUM.

An necessarius sit Concurfus in provisionibus Parochialium de Jurepatronatus Ecclesiastico, quando per consuetudinem ferè immemorabilem illæ solitæ fuerint provideri absque Concurfu.

SUMMARIUM.

- 1 *Decretum irritans adjectum in dispositione Conciliari, & Constitutioni Piana destruit, & prohibet omnem desuetudinem, & contraventionem.*
- 2 *Immemorabilis numquam sublata censetur, nisi per mentionem, & derogationem specialem. & num. 9. & 17.*
- 3 *Immemorabilis observantia negativa concursus in Parochialibus an sit impossibilis, tam ante, quam post Concilium, & n. 4. & n. 10.*

- 5 *Non est necessarius concursus in Parochialibus de jurepatronatus Ecclesiastico, quando illa per tempus ferè immemorabile consueverint provideri absque concursu. & n. 11. & 17.*
- 6 *Consuetudo ferè immemorabilis negativa concursus, maxime si sit introducta cum scientia, & patientia Papæ, præsumere facit Summum Pontificem voluisse observari Conciliarem concursum in Parochiali.*
- 7 *Publica fama, & opinio, quod in provisione Parochialis non sit necessarius concursus, probat eandem Parochialem esse vel ex lege foundationis, vel ex privilegio Apostolico ab eo exemptam.*
- 8 *Enumerantur Casus, in quibus non est necessarius concursus in beneficiis Curatis. & n. 18.*
- 10 *Non omne initium excludit immemorabilem.*
- 12 *Observantia centenaria, & ferè immemorabilis dupliciter sumi potest, & quomodo? Vide ibi.*
- 13 *Decretum irritans, quamvis inficiat observantiam centenariam in linea præscriptionis, non inficit tamen illam in linea possibilitatis allegandi quemcumque titulum meliorem de mundo. & n. 14.*
- 15 *Quod Parochialis fuerit ab immemorabili collata absque concursu, prævio dumtaxat examine solius præsentati, ex quibus probetur? Vide ibi, & n. 16.*

C A S U S I I.

PER tempus ferè immemorabile Ecclesia Parochialis A de jurepatronatus Ecclesiastico fuit provisa absque ullo concursu, solum ad nominationem Patroni, prævio examine super doctrina, & qualitatibus solius præsentati; Prætendit nunc Episcopus, eadem Ecclesia vacante, illam conferre cum indicatione concursus, acriter contradicente Patrono; Quæritur an necessarius sit concursus in provisione hujus Ecclesiæ, quando ferè ab immemorabili illa solita fuit provideri absque concursu?

Præceptor meus, ut audivi, dum apud ipsum studebam, credit esse omnino servandam formam concursus in Parochialibus de jurepatronatus Ecclesiastico, etiam si illæ finè concursu ab immemora-

bi-

bili confueverint provideri; Movetur ad ita sentiendum ex eo, quia Concilium Tridentinum in hoc *Canone* processit per viam novæ legis, tradendo novam formam in provisionibus Ecclesiarum Parochialium, & consequenter status antiquus dicitur immutatus, & alter de novo in posterum introductus, ita ut nulla etiam immemorabilis inobservantia suffragari possit ad tollendam hanc novam formam providendi propter decretum irritans adjectum in dispositione Concilii, & in Constitutione Piana, quod omnem destruit, seu prohibet desuetudinem, & contraventionem juxta *Rot. decis. 192. n. 10. p. 18. rec. & in Novarien. Parochialis Loci Cisti super maintenance 27. Januar. 1710. S. fin. coram Eminentissimo Priolo*; ibi = *Quod si eo, vel magis procedit, dum assistentia juris, quam habet Reverendiss. Episcopus pro indicendo concursu fundatur in dispositione S. Concilii Tridentini sess. 24. de reform. cap. 18. & Constitutionis 33. B. Pii V. à quibus tamquam munitis decreto irritanti, contraria, si que adesset, possessio, infecta remaneret* =

2 Neque obstare dicit ipse rationem illam, quod immemorabilis nunquam sublata censeatur, nisi per mentionem, & derogationem specialem, quam proinde, si Concilium non expressit, dicitur præservasse, exemplo aliorum decretorum ipsius Concilii, quæ, ubi voluerunt, immemorabilem specialiter derogarunt.

3 Quoniam respondet distinguenda esse tempora; Aut volumus desumere immemorabilem à parte antea, scilicet antequam supervenerit hujusmodi dispositio Conciliaris, & hoc est impossibile, quia impossibile est, quod nasci potuerit consuetudo, seu præscriptio exclusiva formæ concursus, antequam nasceretur ipsa forma concursus, quia quod natum non est, præscribi non valet, nec datur consuetudo contra subjectum in rerum natura non præexistens, nec immemorabilis unquam est allegabilis quo ad ea, quæ superveniunt de novo. *Rot. decis. 150. n. 2. versio. Imò lib. 1. coram Puteo, & decis. 386. n. 32. coram Bich. & in Novarien. Parochialis Loci Cisti super bono jure 27. Januar. 1710. S. Hins. coram Eminentissimo Priolo.* ibi = *Hic autem tollitur qualibet*
Pars V.

ambigendi ansa, dum ex supra recensitis actibus, nè dum non concluditur, sed imò prorsus excluditur prætenso immemorabilis, qua sicuti dici nequit introducta ante Concilium, cujus sanctione dumtaxat præscripta fuit forma providendi Parochiales per concursum, ideoque provisiones antea factæ sine concursu, allegari ad hunc effectum non merentur =

4 Aut verò desumere volumus immemorabilem à parte postea, scilicet post Concilium, & est pariter impossibile, quia dato initio, non amplius datur immemorabilis, sed solum centenaria; ista autem nec minus allegari valet, quia decretum irritans, quo munitur Concilium Tridentinum, & Constitutio Piana, adeò irritat omnem contrarium actum, ut non permittat ullo tempore, aliquam inchoari posse consuetudinem, vel præscriptionem, etiam centenariam, ut animadvertunt *Card. de Luc. de jurisdict. disc. 95. n. 7. & seq. Pignattell. consult. 134. n. 16. tom. 1. Garz de benef. p. 5. cap. 4. n. 179. & seq. & p. 9. cap. 2. n. 345. in fin. Rot. decis. 317. n. 12. & seqq. p. 16. & decis. 32. n. 18. & decis. 192. n. 10. p. 18. rec. & decis. 572. n. 101 & seqq. coram Cerro.*

5 At his non obstantibus cenfeo in provisione hujus Ecclesiæ Parochialis Patronalis, non esse servandam formam concursus in hoc *Canone* præscriptam; fuit namque hæc Ecclesia ab initio suæ foundationis usque nunc, & sic per lapsum plusquam centum annorum semper provisæ absque ulla indictione concursus, prævio tantum examine solius præsentari, quæ observantia negativa plusquam centenaria, & ferè immemorabilis præsumere facit dictam Ecclesiam vigore legis foundationis, aut alterius tituli melioris demundo esse exemptam ab hujusmodi concursu; quia si non fuisset taliter exempta, Episcopi pro tempore, qui præsumuntur cordi habere observantiam Decretorum Concilii, non permisissent per tanti temporis spatium, eam conferri absque concursu. *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 18. à n. 45. & gloss. 33. n. 4. Gratian. discept. forens. 578. n. 11., & in terminis Rot. decis. 52. n. 2. coram Uhago, & in Novarien. Parochialis, seu Vicariæ S. Martini 2. Julii 1706. S. Nihilominus coram R.P.D. Ansaldo* ibi = *Nihilominus quoties super accedat*
Z dat

dat in contrarium immemorabilis consuetudo nusquam, ut diximus, facta indictionis concursus, nusquam practicati examinis, hoc totum tribuendum erat titulo præsumptivo concessionis Pontificiæ &c. Cum consuetudo immemorabilis, vel centenaria verè præscripta, secum ferat facultatem allegandi omnem, & quemcumque titulum (ut dicunt nostri Doctores) meliorem de mundo = Et in Novarien. Parochialis 16. Decemb. 1707. §. Atque hinc coram eodem ibi = Atque hinc facilius sternebatur altera via, in qua citrà fluctuationem, junctim reliqui Domini ambulabant, nempe quòd in omnem causam eximeret collationem hujus Curæ à quolibet Conciliari, seu Piano concursu, immemorabilis negativa consuetudo = Et in Legionen. Parochialis 11. Januarii 1706. §. Quibus coram R. P. D. Kaunitz inferiùs legen.

6 Imò hæc eadem negativa consuetudo ferè immemorabilis præsumere facit, Papam respectu dictæ Parochialis Conciliarum concursum servari noluisse, quia verisimile non est in adeò longævo temporis decursu nullam contigisse vacationem in mensibus reservatis, ut ponderavit Rot. decis. 661. n. 11. p. 19. rec. & in Compstellana Parochialium 13. Martii 1716. §. Indubitanter coram R. P. D. Ansaldo; & cum non afferatur ullus concursus factus ad hanc Ecclesiam Parochialem, verisimile est, quòd ea fuerit provisà à Sede Apostolica in mense reservato, quo vacavit, absque concursu, cum solo examine Provisi Apostolici, ex quo sequitur respectu hujus Ecclesiæ per non usum cessare dispositionem hujus Canonis, non obstante decreto irritanti, quia provisio hujus Ecclesiæ facta absque concursu cum scientia, & patientia Papæ præsumere facit Summum Pontificem, quo ad dictam Ecclesiam derogare voluisse huic Decreto, & ab hujus dispositione recedere Card. de Luc. de jurisdict. discept. 53. n. 5. & de Paroch. disc. 25. n. 5. & de Regul. disc. 49. n. 13. §. Pro isto. Rot. dec. 194. n. 17. & seq. p. 4. tom. 2. rec.

In idem coincidit animadversio illa, quòd in tanti temporis decursu numquam fuit dicta Parochialis ab ullo impetrata in Dataria Apostolica jure devoluta ob non servatam formam concursus, prout impetrari permittitur à Constitu-

7 tione Piana, quod præsumere facit esse publicam famam, & opinionem omnium, quòd in ejusdem Ecclesiæ provisione non sit necessarius concursus, quæ publica fama, & opinio juncta cum possessione plusquam centenaria probat eandem Ecclesiam vel ex lege foundationis, vel ex Privilegio Apostolico esse exemptam ab hujusmodi concursu Card. de Luc. de jurepat. disc. 57. n. 16. Gratian disc. 78. n. 35. Rot. dec. 314. n. 9. p. 6. & dec. 207. n. 6. p. 7. rec.

8 Absque eo, quod hujusmodi consuetudo negativa ferè immemorabilis dici valeat irrationabilis, dum videmus in pluribus casibus non esse necessarium concursum; nimirum in beneficiis Curatis unitis, in beneficiis Curatis Regularibus, quæ conferuntur in titulum juxta dispositionem Tridentini cap. 11. sess. 25. de Regul. vel in beneficiis Curatis Regularibus, quæ sæcularibus commendari consueverunt; in permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & Curato; in resignationibus Parochialium factis in manibus Papæ; in Parochialibus de jurepatronatus laicali, vel quæ sint valde exigui redditus, ut nemo sit, qui se examini quærat subijcere; in dignitatibus, aut Canonicatibus habentibus curam Animarum annexam Fagnan. in cap. Cum sit ars de etat. & qualit. n. 22. & seqq. & in cap. Cum ad nostram de elect. n. 22. & seqq. Garz. de benef. p. 9. cap. 2. n. 195. & seq. Ventrigl. in prax. p. 2. annot. 5. §. 2. n. 11. cum seqq. Pignattell. consult. 78. num. 79. tom. 9. Barbos. hic num. 25. & de Paroch. p. 1. cap. 2. n. 23. Gonzal. super regul. 8. Cancell. gloss. 6. num. 121. Vivian. de jurepat. lib. 10. cap. 1. num. 54. 63. & seqq. Tondut. quæst. benef. p. 3. cap. 187. num. 3. & seqq. tom. 2. Rot. in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Martini 2. Julii 1706. §. Absque eo coram R. P. D. Ansaldo; & in dicta Legionen Parochialis §. Multoque magis inferiùs impressa, & in Novarien. Parochialis Loci Cisti 27. Januar. 1710. §. Majorem coram Eminentiss. Priolo. Ergo non est, cur etiam Parochiales, quæ per tempus ferè immemorabile sine concursu, consueverint provideri, absque eodem concursu conferri successivè non debeant.

Respondendo autem ad motiva contrariæ opinionis mei Præceptoris, admit-

titur

titur Concilium in hoc *Canone* induxisse novam formam providendi Parochiales; sed cum in eo non legatur expressa derogatio contrariæ consuetudinis immemorabilis, aut ferè immemorabilis; sicuti legitur in *Canone I.* ubi præscribitur simplex examen in beneficiis simplicibus Patronalibus, censetur illam voluisse præfervare; tanta enim est vis immemorabilis, ut illa, nisi specificè abrogetur verbis quantumvis generalibus, & effrenatis numquam sublata censeatur. *Rota decis. 257. num. 5. coram Ubaldo, & decis. 32. nu. 4. coram Celso, & decis. 52. nu. 7. coram Ubago.*

10 Quin valeat responsio, quod sit impossibile dari in hoc casu immemorabilem; Quoniam licet sit impossibile dari immemorabilem à parte antea, seu ante Concilium ob rationem ibi expressam, tamen non est impossibile dari à parte postea, seu post Concilium; siquidem non omne initium excludit immemorabilem, stare enim bene possunt simul initium, & immemorabilis, ut pluribus exemplis probat *Card. de Luc. de alienat. disc. 3. n. 21. Rot. decis. 214. nu. 3. & seq. lib. 2. p. 3. divers. & decis. 243. lib. 3. p. 3. divers. nu. 2. & seq.* Et quidem non desunt Doctores, qui docent, quod possessio centum annos excedens dicatur immemorabilis, ita enim de possessione centum, & octo annorum, quod immemorabilis dicatur scripsit *Socin. jun. conf. 7. ex nu. 16. lib. 3. & de possessione centum, & viginti annorum, quod immemorabilis dicatur, tradit Jason. conf. 208. nu. 8. lib. 2. & possessionem etiam centum, & triginta annorum, esse immemorabilem, firmavit Natta conf. 446. nu. 11. & conf. 456. nu. 14. & quod possessio centum, & quadraginta annorum dicatur immemorabilis, tradunt *Buratt. conf. 160. lib. 1. Socin. jun. conf. 76. n. 57. 73. 90. lib. 1. Natta conf. 446. nu. 11. & conf. 456. & in possessione 174. annorum docet Decian. conf. 40. n. 54. vol. 1. præsumitur namque, quod tanto tempore elapso, non possit hominum memoria extare, quod est de substantia immemorabilis, ut hæc omnia refert *Castill. controv. jur. lib. 5. cap. 93. §. 8. num. 52. & seqq.***

11 Sed etiam per hypothesim omissio, quod sit impossibile dari immemorabilem

Part V

lem à parte postea; seu post Concilium, & quod solum sit possibile post Concilium centenaria; adhuc dicendum est vigore istius negativæ observantiæ centenariæ, aut plus quàm centenariæ, & ferè immemorabilis; non esse necessarium concursum in provisione hujus Ecclesiæ Parochialis, non obstante Decreto irritante, quod continent omnia Decreta Concilii per confirmationem Pii IV., & Constitutio Piana.

12 Quoniam præsupponendum est observantiam centenariam, & ferè immemorabilem sumi posse in linea prescriptionis, seu uti præscriptivam contrarii usus, & destructivam formæ concursus demandatæ à Concilio in provisionibus Parochialium de jurepatronatus Ecclesiastico, & in linea possibilitatis allegandi legem foundationis exclusivam concursus, aut Privilegium Apostolicum, seu ut illativam legis foundationis exclusivæ concursus, aut alterius tituli, ut animadvertit *Card. de Luc. de Regul. disc. 51. nu. 12. & de alienat. disc. 3. n. 14. & seq.*

13 Quamvis Decretum irritans inficiat, & irritat possessionem, seu observantiam centenariam in linea prescriptionis, seu uti præscriptivam, & destructivam dispositionis Conciliaris, juxta auctoritates in contrarium relatas, quibus addo *Fagnan. in cap. Cum olim n. 37. & 53. de majorit. & obed. & in cap. Non amplius nu. 30. & seq. de instit. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 67. n. 12. & seqq. Bonden. collect. legal. 4. volum. 2. num. 166. Card. de Luc. de præem. disc. 7. n. 28. & in annot. ad Sac. Concil. discurs. 1. nu. 16. & disc. 22. nu. 7. & de Paroch. disc. 14. n. 4. Rot. decis. 597. n. 2. p. 9.*

14 Tamen non inficit, nec annullat observantiam centenariam, & ferè immemorabilem, ut illativam possibilitatis legis foundationis exclusivæ formæ concursus, seu non impedit vim, & efficaciam, seu facultatem allegandi legem foundationis, aut alium titulum meliorem de mundo, quàm antiquissimum tempus tribuit *Card. de Luc. de alienat. discurs. 2. n. 8. & de benef. disc. 65. nu. 18. & de Paroch. disc. 24. num. 14. Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloss. 18. à n. 45. Gratian. discept. forens. 578. n. 11. Rot. in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Martini 2. Julii 1706. §. Nihilominus coram R.P.D. Ansaldo,*

Z 2

Saldo,

saldo, & in Novarien. Parochialis 16. Decembris 1707. S, Atque hinc coram eodem.

R. P. D. KAUNITZ

Legionen. Parochialis.

Luna 11. Januarii 1706.

Secuta vacatione Parochialis Ecclesiæ de Taranillo sitæ intrâ limites Archidiaconatus de Zea, Archidiaconus in vim juris, quo gaudet præsentandi ad Beneficia sui Archidiaconatus, Matthiam Garziam de Torres ad illam præsentavit, qui prævio examine, lataque sententia contra Procuratorem Fiscalem Tribunalis Ecclesiastici ab Ordinario Legionen. fuit institutus, & in possessionem ejusdem Parochialis immisus. Adversus quem, insurgente Jacobo Fernandez Prieto sub prætextu, quod provisio Parochialis devoluta esset ad Sanctam Sedem Apostolicam, ex quo non fuisset servatus concursus in Parochialibus de jurepatronatus Ecclesiasticorum exquisitus à Sac. Concilio Tridentino *sess. 24. de Reformat. cap. 18.*, & per Bullam san. mem. Pii V. in ordine *la 33.*, idem Jacobus ex hoc capite Parochialem impetravit; Et licet Matthias sub clypeo immemorabilis consuetudinis non servandi concursum in Parochiali, de qua agitur niteretur excludere Jacobum, nihilominus, quia informia dumtaxat documenta ad hunc effectum adducebantur per tres vices coram bon. mem. Pio, nostrum Tribunal coactum fuit respondere pro executione litterarum Apostolicarum Jacobi.

Donec Defensores Matthiæ opportunius insistentes Causæ defensionis mihi committi à Signatura Justitiæ curarunt causam appellationis à sententia lata per memoratum bon. mem. Pium, & incontinenti in eadem nimirum Audientia, in qua coram me responsum fuit, procedendum esse ad legitimam executionem litterarum Apostolicarum Jacobi insteterunt pro litteris remissorialibus, & compulsorialibus ad finem legitimè justificandi prædictam immemorabilem non practicandi concursum, & super petitis favorabilem resolutionem obtinuerunt, ut ex Decisione super Remissoria, edita

7. Decembris 1703., compilatoque utroque Processu, tam compulsoriali, quàm remissoriali, eoque ad Urbem transmissio, cum perspectum fuisset non extitisse transmissa simul cum litteris remissorialibus Judici Delegato etiam Interrogatoria data ex parte Jacobi, ex quo eadem litteræ jam Portitori consignatæ fuerant, cum Interrogatoria fuerant in actis allata, hinc Rota sub die 6. Junii 1704. rescripsit = *Dilata, & iterum examinentur Testes cum Interrogatoriis Partis*, cujusmodi decreto plenariè adimpleto, & hinc inde partibus jura sua validè deducentibus responsum fuit = *Recedendum à decis.*

15 Ex testibus quippè formiter examinatis constitit Parochialem, de qua agitur, ab immemorabili fuisse collatam ad simplicem nominationem Archidiaconi, prævio dumtaxat examine super qualitate, doctrina, & sufficientia solius Præsentati; Deponunt enim, quod ipsi ultra spatium 40. Annorum viderint fieri provisiones absque concursu, & audivisse à suis majoribus ita fuisse practicum retroactis temporibus, quin nec ipsi, nec sui majores quidquam audiverint in contrarium, nec aliter etiam rem esse potuisse, quin hoc sciverint, reddentes causam, ex quo sunt Advocati, & Notarii Curiæ Ecclesiasticæ Legionen. Unde juncta eorum provecata arate, bona qualitate, de qua etiam deponit Judex remissorialis, plenè probant controversam immemorabilem ad præscript. *gloss. in cap. 2. verbo memoria de præscript. in 6. Marefcot. var. resolut. lib. 3. cap. 100. num. 19. & seqq. Saminiat. contr. 22. n. 27. Rot. decis. 690. num. 2. cor. Cerro, & dec. 116. num. 55. coram Zarat. & dec. 472. n. 19. par. 19. rec.* Eoque magis cum id etiam resultet ex alio consimili, ac formali examine quinque Testium peracto usque de anno 1685. ac legitimè compulsato ex authenticis libris nuncupatis de Bezzerro per Notarios, & Officiales Legionen. custoditis, qui cum ultra deponant de specialibus actibus, in quibus, opponentibus Promotoribus Fiscalibus, præfata immemorabilis fuit in contradictorio Judicio canonizata, inficiari non potest, quin novi Testes, juncto dicto antiquo examine aliorum, quàm maximè conducant ad intentum Præsentati

tati ab Archidiacono, qui de Testibus fomentum recipientibus ab aliorum examine facto in simili causa sequitur *Rota decis. 360. num. 9. par. 5. rec. & in Romana Immissionis 28. Januarii proximè præteriti §. Indubitantius, coram R. P. D. meo Omaña*, & de lite mota cum subsequuta succumbentia Promotorum Fiscalium molestantium firmat *Paris de Confid. qu. 28. num. 259. Garz. de Benefic. part. 5. cap. 9. n. 106. & seqq. & in Meleuitana Jurispatron. 31. Martii 1702. §. Etenim, coram R. P. D. meo Scotto.*

16 Istæque Testium qualificatæ depositiones validissimè apparuerunt corroboratæ ex plurimis scripturis compulsatis, ex quibus constitit collata fuisse Beneficia ad solam præsentationem Archidiaconi, nulla facta mentione concursus, absque eo quod nè quidem ulla afferri potuerit provisio, in qua ille fuerit servatus; ex hoc enim datur intelligi, verè prædictum concursum nunquam servatum fuisse, cum alioquin Episcopi satis vigiles in curanda observantia Decretorum Concilii Tridentini tendentium in augmentum priorum jurium, non omisissent per adeò longum tempus, ac in tot sequutis vacationibus illum indicare, ac ad actum perducere, *R. P. D. meus Ansaldo. in addit. ad dec. 78. num. 71. coram eodem Rot. in Neritonen. jurispatronatus super bono jure 26. Februarii 1703. §. Nec ad eruendum coram R. P. D. meo Priolo, & in Cremonen. Beneficii 11. Maji 1705. §. Nec provisioni coram Me.*

Nec debilitari valuit enunciatum examen Testium, ex quo fuerit peractum extra terminum duorum mensium à die consignationis factæ Portitori, ac ex eo, quod dum Testes se referunt ad collationes, nec minus fidem promereantur, legitimè non compulsatis; ac allatis enunciatis collationibus, quidquid enim Cause Notarius extra spheram proprii officii asserere conatus fuerit, placuit DD. terminum duorum mensium incipere debuisse à die præsentationis litterarum remissorialium faciendæ Judici delegato, nam tempus duorum mensium alioquin esset nimis breve, detracta enim medietate, quæ penè absimitur in itinere, non superest tempus sufficiens, tam ad examinandum, quam ad danda Interro-

gatoria Testibus, qui nec ad libitum, quandoque conducì possunt, quinimò cum ad reprobandum detur terminus unius mensis esset longior primo, quod non est admittendum, quare insequendo potiùs proximæ Curiaë tempus incipere solum debet à die consignationis faciendæ in partibus *Ridolphin. in prax. par. 1. cap. 12. num. 10.* fortius cum Testes bis suppositi fuerint examini, ac in hoc secundo fuerint data interrogatoria, proindè que non est adeò faciendæ reflexio lapsus termini à die consignationis Portitori, dum principalis essentia examinis consistit in interrogatoriis Partis, non autem, an terminus assignatus ex causa lapsus fuerit, cum videamus etiam sufficere testes intrà illum jurasse, etiam in casu, quo est certa temporis computatio, quamvis post terminum fuerint examinati, *Rot. dec. 1228. num. 7. coram Coccin.* Datio enim interrogatoriorum semper reputata fuit talis efficacitæ, ut nostrum Tribunal plerumque ex ejus motivo sumperit arbitrium profananda nullitate examinis Testium, quamvis pars, quæ dedit interrogatoria fuerit protestata de non consentiendo in jurisdictionem, & examen, *Adden. ad Burratt. dec. 518. num. 19. Manz. consult. 275. num. 15.*

Collationes autem, sententiæ, cæteraque documenta, ad quæ se referunt Testes, jam fuerunt compulsata in prima expeditione, contra quæ cum nihil fuisset oppositum, sicuti gestum fuit contra Testes, quos ob id opus fuit repetere cum Interrogatoriis Partis, quæ in primo examine fuerant omissa, superfluum fuit ad iteratum actum devenire, cum nisi doceatur clarè, & incontinenti de nullitate prioris compulsationis, numquam debeat ad novam deveniri. *Rot. dec. 1358. n. 4. coram Emerix.*

17 Quibus præmissis facilè negotium fuit assequi, quàm incongrua, ac insubsistens fuerit prætenso irrelevantia prædictæ immemorabilis consuetudinis, cum planum sit eandem suffragari etiam contra citatam sanctionem Conciliarem, ac Bullam Pianam super indictione concursus, quemadmodum firmat *Pilaja dec. Pontific. lib. 3. decis. 1. n. 144. circa finem, Rota decis. 52. ex num. 2. ad 8. coram Ubag. & in Novarien. Parochialis, seu Vicaria S. Mar- rini*

tini 22. Junii 1705. §. Et nihilominus, & in eadem super manutentione §. Non resultante, coram R.P.D. meo Caprara, & quidem non obstante decreto irritanti, ac clausula sublata adjecta in confirmatione Concilii, ac in Bulla Piana, ex quibus prætendebatur, infectam remansisse tam antecedentem, quàm subsequutam possessionem, quia per decretum quantumvis destructivum contrariarum consuetudinum nunquam censetur sublata immemorabilis, nisi de ea fiat specifica mentio, Gonzalez ad regul. 1. Cancellar. gloss. 33. n. 5. & seqq. Gratian. discept. 492. n. 6. Barbof. ad Concil. sess. 24. cap. 10. de reformat. sub n. 25. Panimoll. decis. 1. adnot. 10. ex n. 23. & adnot. 11. n. 38. Rot. dec. 242. sub num. 1. & dec. 610. ante num. 2. par. 2. rec. Et in terminis enunciata Constitutionis Pianæ la 33. Rot. dec. 197. num. 5. par. 9. & dec. 516. n. 16. par. 18. rec. & in Tarraconen. Parochialis 2. Maji 1698. §. Quia in contrarium, coram R. P. D. dell' Olmo; Immemorabilis namque præsumere facit contrariam legem foundationis, ac etiam Privilegium Apostolicum, ac quemcunque alium meliorem excogitabilem titulum, ac proindè allegabilis est adversus quamlibet sanctionem contrariam, quamvis suffultam clausula sublata, ac irritanti decreto, Frass. de Reg. patronat. Indiar. cap. 31. n. 31. Card. de Luca de Benefic. disc. 32. n. 2. & 4. Rot. in Deribusen. jurisdictionis 6. Februarii 1696. §. Et dispositione, coram ho. mem. Pio.

18 Multoque magis crescit argumenti evidentia, si perpendatur, quod prædicta consuetudo non potest censi, nec contra bonos mores, nec contra legem Divinam; Passim enim videmus in tot casibus positivè non esse necessarium concursum, ut de Parochialibus jurispatronatus Laicalis firmat Fagnan. in cap. cum ad nostram num. 28. de elect. Romaguer. ad Synodal. Gerunden. lib. 3. tit. 11. cap. 8. n. 2. Murga de Benefic. quest. 3. n. 55., & de Parochialibus unitis, & de Mensa Noal. cons. 46. num. 2. & seqq. Romaguer. ad Synodal.

Gerunden. d. lib. 3. tit. 4. cap. 8. num. 9. Rot. dec. 788. num. 1. & dec. 1701. per tot. cor. Emerix., & de Beneficiis Regularium, quibus incumbit cura Animarum Fagnan. in d. cap. cum ad nostram sub num. 22. de elect. Barbof. ad Concil. sess. 24. d. cap. 18. n. 8. & de offic. & potestat. Paroch. par. 1. cap. 2. num. 15. & seqq. ubi plures alios casus enumerat, in quibus non opus est concursu, quos etiam innuit Fagnan. in cap. cum sit ars sub num. 19. de etat. & qual. Garz. de Benefic. par. 9. cap. 2. à n. 175. ad 199. Ratio autem est satis convincens, quia inspectis antiquis Canonibus Beneficia solum capacibus, & idoneis conferenda sunt per solum examen, non autem per formalitatem concursus, ut in cap. ad hæc, vers. ut qui Beneficiis de Offic. Archidiacon. cap. ad decorem de institut. cap. quoniam versic. si autem hoc de jurepatr., & per consequens contraria consuetudo non potest dici nutritiva peccati, seu dolosa; aut contra bonos mores, dum prædictis Canonibus inhæret Gloss. in cap. cum tanto, versic. rationabilis de consuetud. Rot. dec. 560. n. 10. par. 19. rec.

Neque videtur Matthiam sibi præclusisse viam deducendi prædictam immemorabilem per gratiam si neutri ab eodem obtentam, quoniam ultra quod gratia si neutri est conditionalis, & effectum fortitur in casu, quo neutri collitigantium jus competere noscatur, & Matthias nusquam ea usus fuit, juxta deducta per Amayden. de Stylo Datarie lib. 1. cap. 23. num. 20. Objectum urgeret, quatenus ipse vellet jus suum allegare per viam actionis ad effectum obtinendi ejus canonizationem; Secus autem quando illud deducit per viam exceptionis, ad effectum excludendi jus adversarii, cum id sibi omnibus modis licere debeat, etiam per allegationem proprii juris, nè alioquin gratia resolvatur in Beneficii, seu litis renunciationem contra regulam Textus in l. quod favore, Cod. de legibus, Rot. decis. 1133. n. 3. & seqq. coram Emerix. jun.

Et ita utraque &c.